

Інвестиції в логістичний центр у Польщі, розвиток «зеленої» металургії в Україні та недостатні санкції проти росії — в інтерв'ю CEO Метінвесту Юрія Риженкова для Business Insider

Генеральний директор Групи Метінвест Юрій Риженков у інтерв'ю провідному польському бізнес виданню Business Insider розповів про плани присутності у Польщі, залаштуванню роботу української металургії поруч із лінією фронту, співпрацю з урядом України, експортні плани, а також відновлення Маріуполя.

— Протягом багатьох років виробництво сталі було однією з опор української економіки, а Метінвест — одним із головних гравців у цій галузі. Наскільки російська агресія зруйнувала цю базу?

— Як ви знаєте, торік ми втратили операційний контроль над двома нашими маріупольськими комбінатами — «Азовсталлю» та ММК імені Ілліча. Наскільки нам відомо, вони значно пошкоджені, й росіяни не змогли їх перезапустити. Водночас ми зупинили виробництво коксу в Авдіївці, оскільки продовжувати роботу поблизу фронту занадто небезпечно, й ми хочемо подбати про наших працівників. Металургійні комбінати «Запоріжсталь» і «Каметсталь» працюють на 65-70% і 75% від потужностей відповідно. Близько 25% продукції продається на внутрішньому ринку, решта йде переважно до Європейського Союзу. Зі зрозумілих причин сталь реалізується переважно в найближчих країнах, таких як Польща, Словаччина, Чехія, Румунія та Болгарія. Але ми також продаємо продукцію в Італію, Німеччину чи Францію. Металургійні заводи навряд чи можуть постраждити на низький рівень продажу, а залізорудним підприємствам пощастило менше. Тут, крім внутрішнього споживання, покупцем був і Китай. Проте в нинішній ситуації експорт туди практично неможливий, оскільки чорноморські порти заблоковано, тому й тут так само покупцями залишаються прикордонні країни Європейського Союзу. Залізорудні підприємства зараз використовують близько 35-40% своїх потужностей. Ми намагалися відправляти сировину до Китаю через румунські та польські порти. Проте, на жаль, на нинішньому ринку економіка цієї логістики просто не працює.

У нас також є вугільне виробництво в Україні, яке працює на 100% потужності. Ми споживаємо це вугілля всередині країни — його використовують наші коксохімічні виробники, а також воно продається на місцевому ринку. Решту реалізуємо за межами України, переважно в Словаччині та Польщі.

— Як це відображається на ваших фінансових показниках?

— У 2022 році наше виробництво сталі скоротилося на 69% проти минулого року. Це вплинуло на низку фінансових показників. Наприклад, наш прибуток у 2022 році на 54% менше, ніж торік.

— Як сьогодні виглядає робота металургійних підприємств, що працюють поблизу лінії фронту? Наскільки вона змінилася, як порівняти з ситуацією до війни?

— Загрози змінилися, тож і процедури мали змінитися. Буквально щодня ми отримуємо попередження про ракетні загрози. У більшості випадків наші співробітники повинні йти до бомбосховищ, щоб залишатися в безпеці. Проте деякі працівники не можуть цього зробити, тому що вони весь час мають перебувати на виробництві. Вони не можуть залишити своє робоче місце та обладнання. Для цих працівників ми створили спеціальні зони на заводах, де вони можуть безпечно перечекати повітряні нальоти.

Працівники також мають носити захисне спорядження, але не таке, як зазвичай. Це військове захисне спорядження: каски, бронежилети тощо. Вони повинні вдягати їх, коли чувають сирену. У деяких місцях вони мають носити їх постійно — у нас все ще є працівники, наприклад, в Авдіївці. Ми також маємо ще один невеликий хімічний завод у маленькому селищі Нью-Йорк у Донецькій області.

— Що ви знаєте про поточну ситуацію в Маріуполі? Що сталося з працівниками місцевих заводів?

— Велика кількість працівників виїхала з міста. Багато хто виїхав до інших країн, зокрема до Польщі. Зараз вони працюють, зокрема в Катовіце. Деякі з них також приєдналися до інших наших підприємств. А втім, у Маріуполі залишилися досить багато наших людей. Ймовірно, мова йде про щонайменше 5 000 — 10 000 наших співробітників, які все ще перебувають у місті.

— Ми отримуємо новини про український наступ. Чи є у вас інформація про те, як він просувається в напрямку Маріуполя?

— Я не військовий експерт. Хотілося б, щоб наступ просувався вперед, ми чекаємо, що українські військові деокупують місто — це один із напрямків, в якому відбувається наступ, але ми не можемо давати жодних прогнозів. Ми не військові, щоб розуміти, що там відбувається.

— Маріуполь — особливе місто для основного акціонера Metinvestу Ріната Ахметова. Як компанія за його участю буде долучена до відновлення міста й регіону?

— Ми вже залучені до цього процесу. Ми фінансуємо проєкт Mariupol Reborn. Це ініціатива, в межах якої евакуйована міська адміністрація та багато колишніх маріупольців, які зараз живуть в інших містах України, розробляють нову стратегію відновлення Маріуполя. Ми разом працюємо над тим, як буде виглядати економіка, які прогнози щодо чисельності населення міста, яка промисловість має бути й де вона має розміщатися. Це також означатиме відновлення металургійної промисловості, й ми, безумовно, будемо брати в цьому участь.

— Чи буде відбудовано величезний металургійний завод «Азовсталь»?

— Звичайно, він не буде таким величезним, як був до війни. Немає сенсу будувати новий великий металургійний завод. Але побудувати завод, який вироблятиме «зелену», екологічно чисту сталь, можливо. Це, до речі, був наш попередній план. Ми планували перебудувати «Азовсталь», але протягом наступних 15 років, а не за один місяць.

— Активи Metinvestу різко зменшилися через війну, але ви не полишаєте наміру інвестувати. Які ваші плани?

— Стратегія Metinvestу не змінилася. Ми хотіли з'єднати Україну та українську залізорудну продукцію з європейським ланцюжком виробництва сталі. Тому ми продовжуємо шукати можливості для придбання, які б дали нам змогу використовувати українську сировинну базу, виробляти продукцію в Європейському Союзі та постачати її європейським споживачам. Ми також розглядаємо можливості будівництва нових заводів в ЄС. Про одне з таких рішень ми нещодавно оголосили — плануємо побудувати завод в Італії. Він базуватиметься на високоякісній українській залізорудній продукції. Цей завод також стане нашим першим пілотним проєктом у межах нової «зеленої» стратегії. Ми хочемо розвивати цей напрям в Запоріжжі, Каменському й, можливо, в Кривому Розі.

— А який план розвитку в Польщі?

— Ми будемо інвестувати в Польщу, але не в металургійні заводи. Ми маємо логістичний центр у Катовіце для перевезення металопродукції. Плануємо його розвивати — збільшувати потужності. Ми також розглядаємо можливість створення спільного підприємства, нового розподільчого центру або купівлі наявного, адже ми все ще постачаємо досить багато української сталі до Польщі й плануємо продовжувати це робити. Наразі ми не маємо планів щодо розміщення виробничих потужностей у Польщі, але, звичайно, ми стежимо за ринком, і якщо з'явиться така можливість, ми її розглянемо.

— Потенціал виробництва сталі в Польщі за останні роки помітно знизився, але, з іншого боку,

країна прагне стати одним із головних хабів, що допомагатимуть відновленню України. Це не найкраще місце для нових інвестицій у металургійні заводи?

— У Польщі вже є кілька дуже великих гравців металургійної промисловості. Вони здатні обслуговувати польський ринок, який вже насичений. Польща вже має дуже високий рівень споживання сталі на душу населення, безумовно, один із найвищих у Східній Європі, якщо не в цілій Європі. Тому будівництво нових заводів, мабуть, не найкраще рішення. Я не вірю, що хтось будуватиме нові металургійні заводи в Польщі. Проте я вважаю, що є багато можливостей, щоб скомбінувати металургійні заводи в Польщі з відбудовою України. В Україні, Польщі та сусідніх країнах працює досить заводів, щоб обслуговувати цей ринок. І це навіть з урахуванням зростання, до якого призведе відбудова України. Ми бачимо тут інші можливості - наприклад, виробництво сталевих конструкцій.

— У Польщі вже ведуть дискусії про те, як підготуватися до участі у відновленні України.

— Я думаю, що Польща є органічним партнером для України, особливо після того що сталося за останні півтора року. Ми бачили, наскільки поляки долучилися до допомоги Україні з усіх боків. Тож це буде найближчий сусід України після війни, як ментально, емоційно, так і географічно. Участь польських компаній і польських бізнесменів у відбудові України буде дуже природною. І я переконаний, що так і станеться. Ми були б раді стати українським партнером для всіх польських компаній, які зацікавлені прийти в Україну й взяти участь у відбудові країни

— Чи контактуєте ви з польським урядом і польськими великими компаніями щодо спільних проєктів та інвестицій?

— Ми співпрацюємо з деякими польськими компаніями. З польським урядом ми не контактуємо напряму. Більшість компаній у польській промисловості нас знають — ми постачаємо їм сталь. І це ті компанії, які, швидше за все, будуть працювати в Україні. Наразі вони чекають, коли завершиться війна, й вони будуть готові повернутися.

— Президент росії, зруйнувавши «зернову угоду», хоче захопити ринок зерна в Африці. Чи відбувається подібне суперництво на ринку сталі?

— Росія має надлишкові потужності й продовжує виробництво сталі. Тож там, де зараз не може продаватися продукція українських металургійних заводів, з'являються російські. Особливо, коли ми говоримо про Далекий Схід або країни Перської затоки, які традиційно значною мірою забезпечували українські виробники. Росіяни втручаються навіть у європейський ринок. Існує багато обмежень на імпорт російської сталі до ЄС, але росіяни все ще можуть постачати, наприклад, сляби для сталевих напівфабрикатів, які раніше експортувала «Азовсталь». Росія постачає ці напівфабрикати до багатьох країн. Вони є в Чехії, Бельгії, Італії. У багатьох із цих країн все ще можна знайти російську сталь, яка по суті замінила українську продукцію. Нам треба бути жорсткішими щодо санкцій і просто закрити всі лазівки, які все ще існують у санкційних списках Європейського Союзу. І переконатися, що чорноморські порти розблоковані.

— А як щодо митної політики? Ми бачимо, що скасування митних зборів вже викликало напругу в аграрному секторі. Чи немає ризику, що сталь з України хлине в країни ЄС, особливо в прикордонні країни?

— Усі тарифи та всі антидемпінгові заходи на сталь були скасовані торік, і зараз у нас немає жодних обмежень. І, на мою думку, їх не повинно бути, тому що Україна і так скоротила експорт сталі в Європу на понад 70%. Традиційно вона експортувала 1-1,5 мільйона тонн металопродукції до Європи. Зараз країна експортує близько 400 000 тонн. Таким чином, ситуація з металопродукцією відрізняється від ситуації з зерном.

— Як ви можете схарактеризувати відносини між великими українськими компаніями та українською владою сьогодні? Іноді можна прочитати, що президент Зеленський спробував зробити Україну незалежною від впливу найбагатших людей країни. Набув чинності так званий антиолігархічний закон, і деякі активи націоналізовано. Це відкритий конфлікт?

— Якщо ви уважно подивитесь на те, які активи націоналізовано, й на обґрунтування націоналізації, то це не має нічого спільного з олігархами чи чимось подібним. Вони або належали російським особам, які перебувають під санкціями, або цієї інфраструктури потребували військові операції. Ми співпрацюємо з урядом. Ми є найбільшим приватним донором як для українських збройних сил, так і з постачання гуманітарної допомоги. Ми багато робимо, щоб допомогти уряду пережити ці складні часи. І уряд про це знає. Ми працюємо разом, у нас одна мета. Ми хочемо, щоб Україна перемогла у війні. Звичайно, є суперечки — існує багато урядових рішень, які нам не подобаються. Є багато речей, які їм не подобаються в нас. Але все це в межах суперечки, а перед обличчям війни ми на одному боці.

— Неодноразово говорилося про те, що український бізнес має занадто великий вплив на політику

країни. Як ви це прокоментуєте?

— Ми займаємося виробництвом сталі. Ми не ліземо в політику. Хоча, звичайно, ми маємо співпрацювати, тому що ми — великий платник податків і великий роботодавець, один із найбільших у країні.

— Війна виснажує не лише суспільство, а й бізнес. Чи виживе український бізнес, якщо війна затягнеться надовго?

— Бізнес дуже гнучкий. Я думаю, що приватний сектор завжди переживе війну в тій чи іншій формі. Український бізнес перебудувався, змінив і впорядкував роботу. Але не можна заперечувати, що він працює у набагато менших масштабах, ніж раніше, і це означає менші надходження до державного бюджету. І це, мабуть, набагато більша загроза. Перед державним сектором стоїть виклик, як збалансувати бюджет або соціальні виплати. Наразі ми отримуємо велику допомогу від партнерів — ЄС, США, Великої Британії. Але якщо ми говоримо про дуже довгу, затяжну війну, я не впевнений, що вони зможуть підтримувати нас так довго. Так що це може стати складнішим для нас.

— Деякі західні політики, здається, втомилися від війни. Експерти говорять про те, що на них можуть тиснути, щоб розпочати мирні переговори з росією. Як ви до цього ставитеся?

— Я не політик, тому мій коментар — це лише особиста думка. Проте я знаю: якщо ви дозволите агресору виграти хоча б трохи, це буде запрошенням зробити це знову. Я знаю, що люди можуть втомитися, що ця війна може дорого коштувати Європі чи Сполученим Штатам. Але якщо ми дозволимо росії хоча б трохи перемогти, то вона зробить це знову. Інші також зрозуміють, що вони можуть отримати вигоду від подібної агресії. Це дуже важливе попередження для Заходу, Європейського Союзу, Великої Британії та США. Ми повинні показати, що будь-яка агресія не закінчиться винагородою для агресора. Ми говоримо не лише про росію, а й про Китай у Тайвані, деякі країни на Близькому Сході, в Африці. У багатьох із цих місць люди спостерігають за тим, що відбувається в Україні. І якщо вони побачать, що росія може отримати хоча б трохи вигоди, відразу виникнуть інші проблеми. Будуть інші війни, будуть інші страждання. Якщо ми це усвідомимо, ми також зрозуміємо, що не можна втомлюватися. Просто не можна.

|

[Business Insider](#)

<https://metinvestholding.com/ua/media/news/nvestic-v-logstichnij-centr-u-poljsch-rozvitok-zeleno-metalurg-v-ukran-ta-nedostatn-sankc-proti-ros-ntervyu-ceo-metnvestu-yurva-rizhenkova-dlya-business-insider>